

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2018-03-08

Närvarande: F.d. justitieråden Karin Almgren och
Christer Silfverberg samt justitierådet Dag Mattsson

Beställaransvar för ordning och reda på vägarna

Enligt en lagrådsremiss den 22 februari 2018 har regeringen (Näringsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i yrkestrafiklagen (2012:210),
2. lag om ändring i taxitrafiklagen (2012:211).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Louise Berlin.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i yrkestrafiklagen

5 kap. 2 §

När ett transportavtal sluts i flera led känner den ursprunglige köparen av tjänsten inte alltid till vem som slutligen kommer att utföra transporten. Enligt förslaget i remissen är dock straffansvaret i paragrafens första punkt avsett att gälla för samtliga beställare i avtalskedjan. Där föreslås nämligen att den som yrkesmässigt har slutit avtal om en transport som utförts utan tillstånd ska kunna dömas till ansvar, om han eller hon kände till eller hade skälig anledning att anta att tillstånd saknades. Den avgörande tidpunkten för bedömningen är när transporten utförs. Det synes inte möjligt att friskriva sig från detta straffansvar och det är oklart vilka andra åtgärder som står till buds för att beställaren ska kunna undvika ansvaret.

Enligt Lagrådets mening är det knappast förenligt med kravet på rättssäkerhet att beställaren ska hållas straffrättsligt ansvarig för ett händelseförlopp som denne inte kan kontrollera eller ens överblicka. Den avgörande tidpunkten för att bedöma om förutsättningar för straffansvar är uppfyllda bör därför vara när transporten beställs och inte när den utförs. Om det vid beställningstidpunkten är bestämt vem som ska utföra transporten finns möjligheter för beställaren att kontrollera tillståndet. Om transportören bestäms senare bör beställaren däremot inte kunna dömas till ansvar enligt den nu aktuella regeln.

För den som har beställt transporten av trafikutövaren inträder straffansvar enligt paragrafens andra punkt om han eller hon uppsåtligen eller av oaktsamhet inte kontrollerat innehavet av tillståndet på ett sätt som skäligen kan begäras.

I detta fall finns inte samma motiv som när det gäller beställare i tidigare led att begränsa ansvaret till tidpunkten för beställningen. Beställaren bör därför vara skyldig att i skälig omfattning kontrollera tillståndet inför utförandet av transporten.

I lagrådsremissens lagtextförslag har det nuvarande uttrycket "för egen eller annans räkning" tagits bort. När en juridisk person köper en transporttjänst bör det dock tydligt framgå att det är den person som beställt transporten för den juridiska personens räkning som bär det straffrättsliga ansvaret. Uttrycket "för egen eller annans räkning" bör behållas i lagtexten.

Med hänsyn till det anförda och med några justeringar av redaktionell art föreslår Lagrådet att paragrafen utformas enligt följande.

Har yrkesmässig trafik enligt förordning (EG) nr 1071/2009 eller denna lag bedrivits utan tillstånd, döms den som yrkesmässigt för egen eller annans räkning har beställt transporten till böter eller fängelse i högst ett år, om beställaren vid tidpunkten för beställningen kände till eller hade skälig anledning att anta att tillstånd saknades eller, om transporten beställts av trafikutövaren, beställaren uppsåtligen eller av oaktsamhet inte kontrollerat innehavet av tillstånd vid tidpunkten för transporten på ett sätt som skäligen kan begäras.

Förslaget till lag om ändring i taxitrafiklagen

5 kap. 3 §

Beställaransvaret för taxitrafik har utformats på samma sätt som för yrkesmässig trafik. Följs de ändringar som Lagrådet föreslår i fråga om 5 kap. 2 § yrkestrafiklagen bör paragrafen ges följande lydelse.

Har taxitrafik enligt denna lag bedrivits utan tillstånd, döms den som yrkesmässigt för egen eller annans räkning har beställt transporten till böter eller fängelse i högst ett år, om beställaren vid tidpunkten för beställningen kände till eller hade skälig anledning att anta att tillstånd saknades eller, om transporten beställts av trafikutövaren, beställaren uppsåtligen eller av

oaktsamhet inte kontrollerat innehavet av tillstånd vid tidpunkten för transporten på ett sätt som skäligen kan begäras.